

Faglig dag omkring sooverlevelse

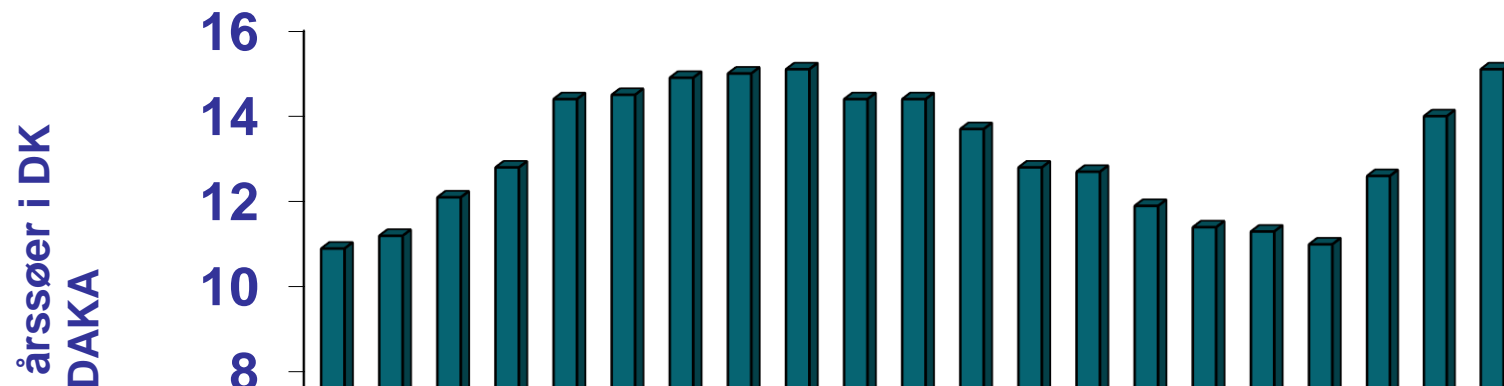
Chefforsker Lisbeth Ulrich Hansen
SEGES Gris

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

Udvikling i sodødelighed fra 2000-2020

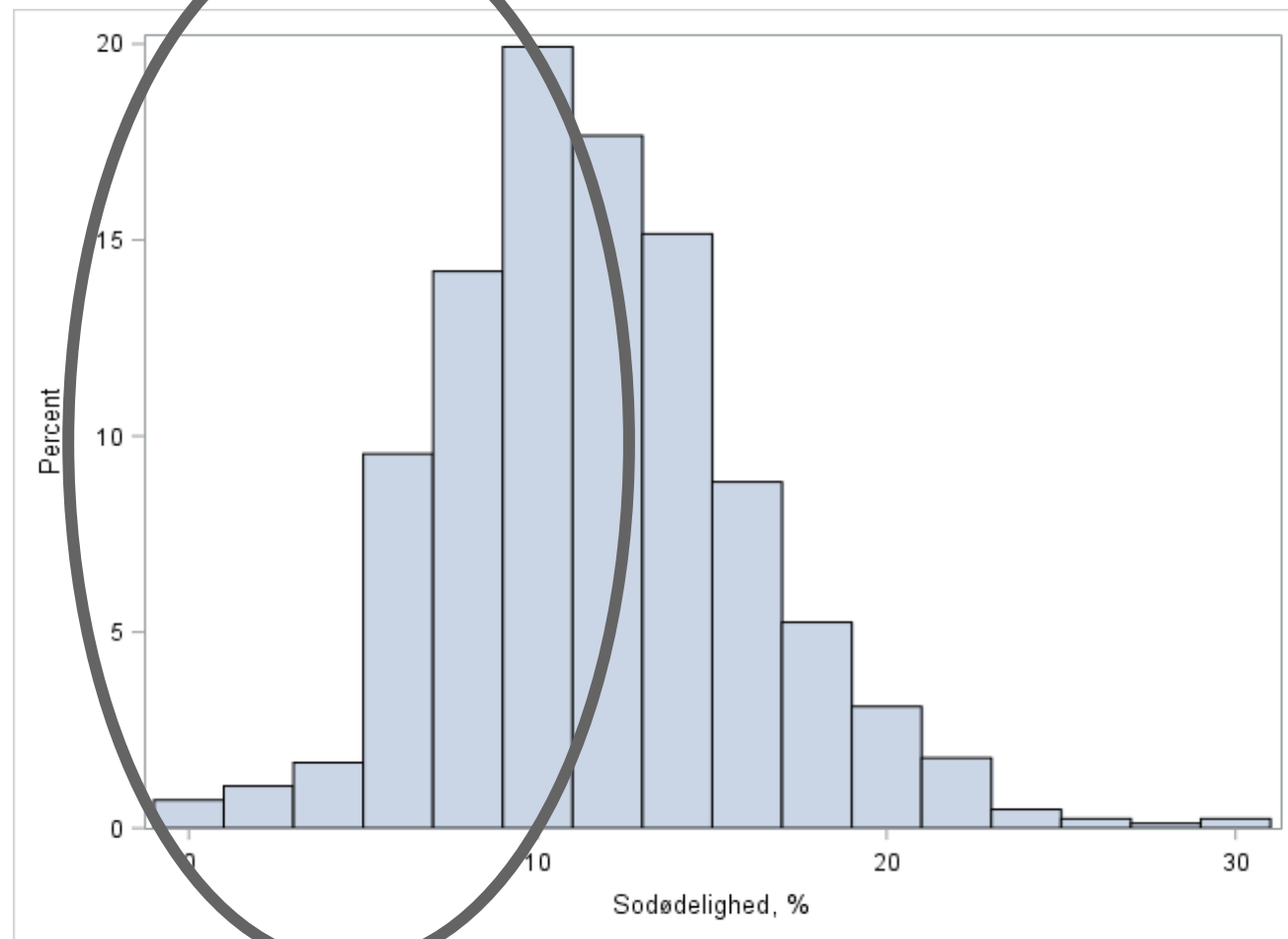

- License to produce – øget arbejdsglæde – bedre økonomi

- Erhvervet har et mål på 9 pct. døde/aflivede søer af årssøer
- Der er behov for en øget indsats i langt de fleste besætninger

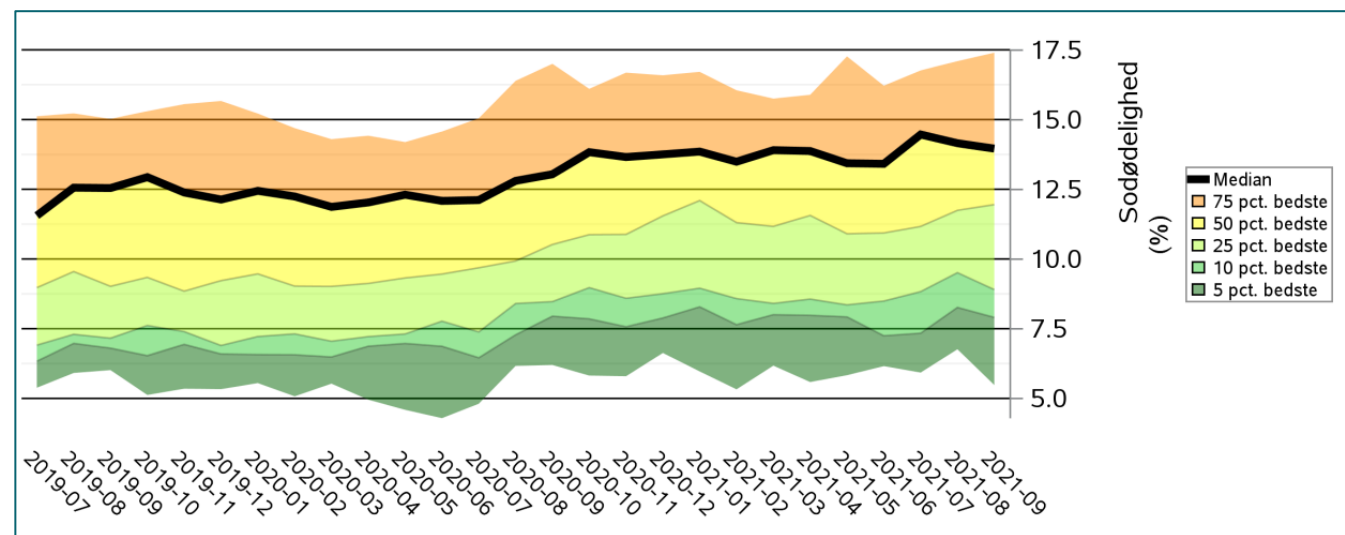
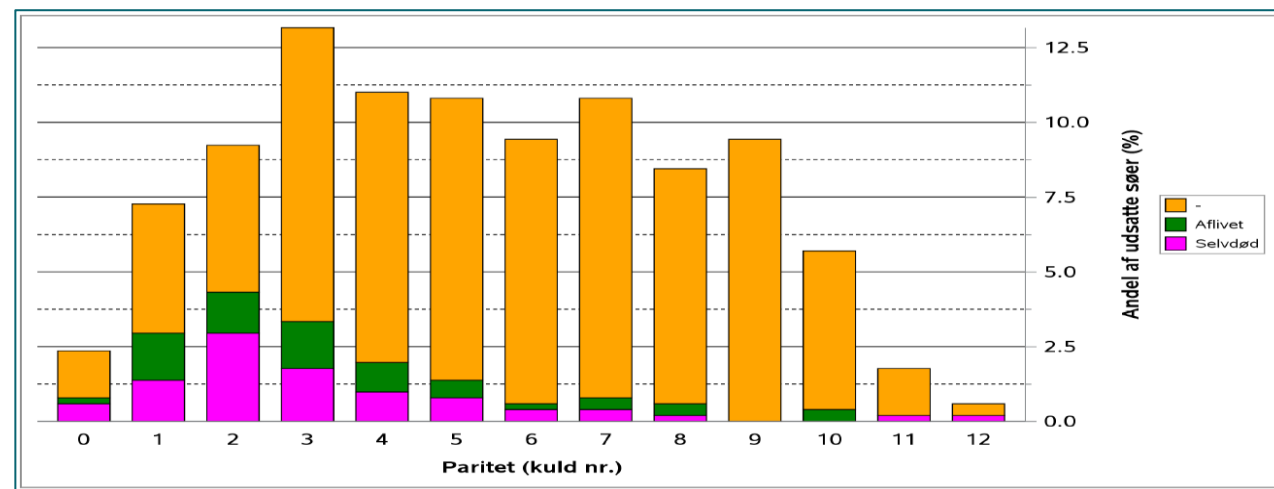
Analyse af produktionsbesætninger

- Alle får tilsendt DAKA-brev – brug det aktivt til at se udvikling i jeres besætning
- Analyse af ca. 840 besætninger
- Mange er tæt på målet, men rigtig mange skal arbejde målrettet

Øget viden på besætningsniveau med nyt værktøj fra SEGES

- Information fra egen besætning skal udnyttes
  - Kuldnummer
  - Tidspunkt i cyklus
    - Ikke drægtig – drægtig – diegivende
  - **Selvdød – aflivet**
  - **Diagnose**
- Benchmarking
  - Cirka 70.000 søer med i SEGES analyserne

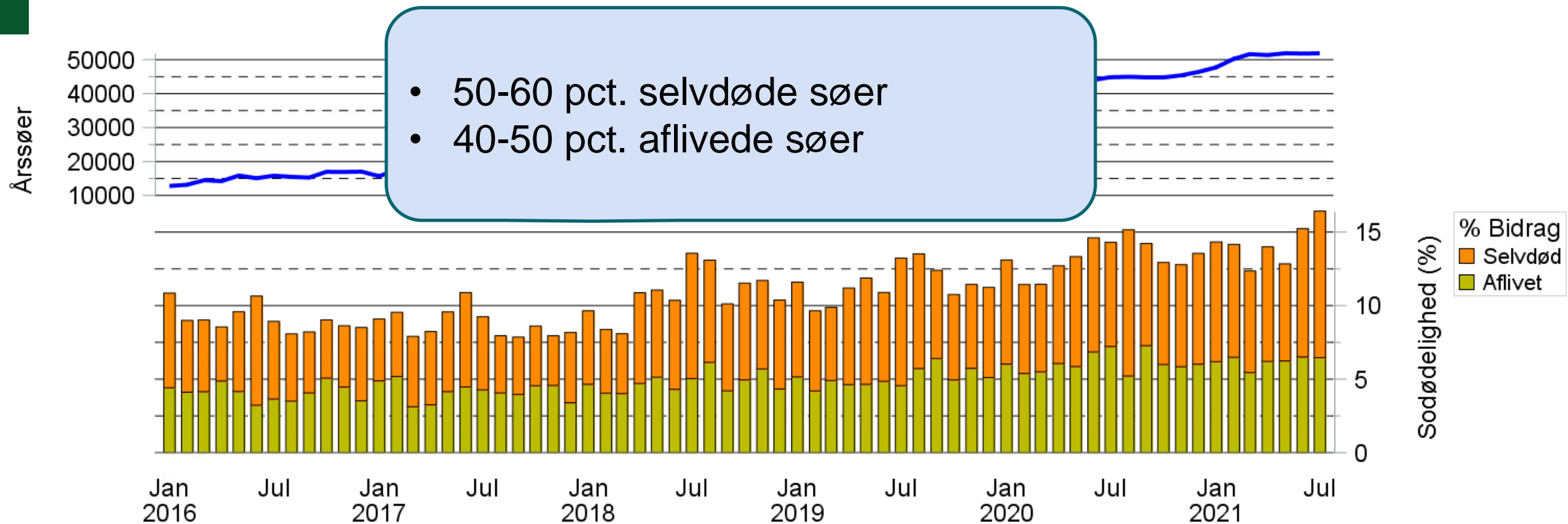

Et godt bud på diagnoser

	Diagnose
1	Yverproblemer
2	Mager / utrivelig
3	Skulderrør
4	Reproduktionsproblemer
5	Akut død
6	Faringsproblemer
7	Udskudt liv / endetarm
8	Kodesår / klovbylder
9	Benproblemer
10	Tilpasning til holdstørrelse
11	Alder
12	Andet

Udvikling i selvdøde / aflivede søer

OBS. stigning omkring 2018 skyldes flere besætninger indgår, der har høj dødelighed

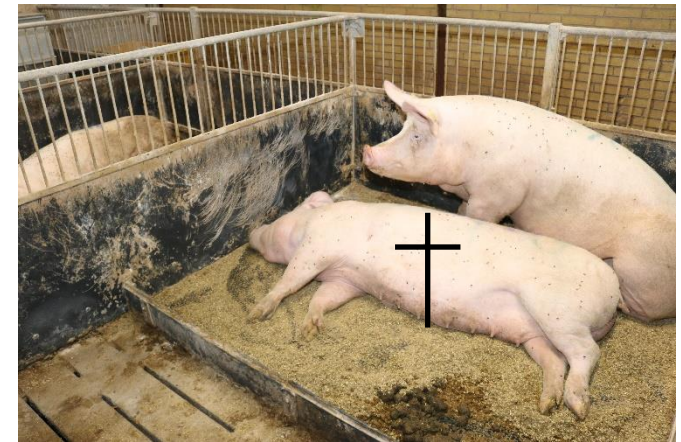
Tre faglige oplæg med fokus på bedre sooverlevelse

Poltens opvækst og styring af flow

Gruppering af søer, halthed og tilsyn

Forebyggelse af selvdøde søer

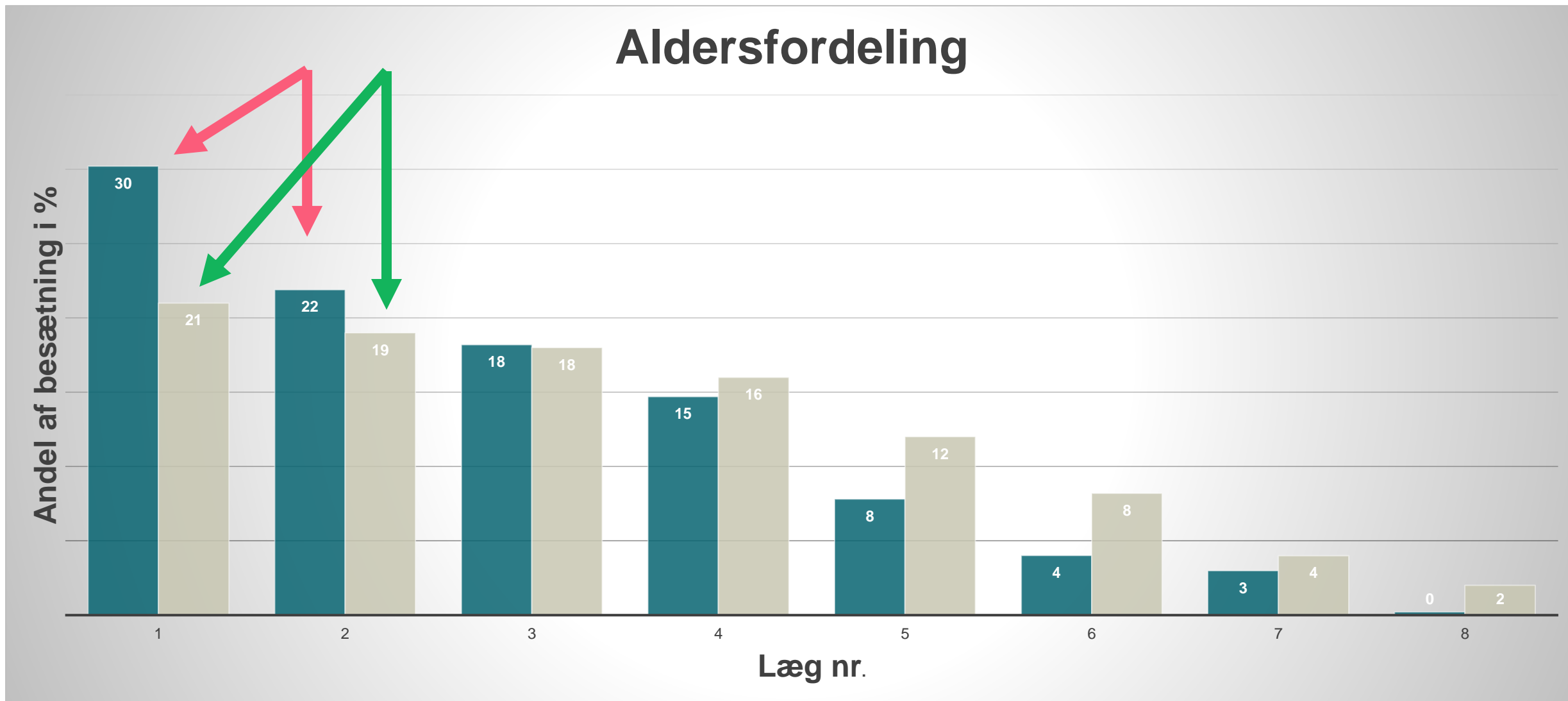
Gruppearbejde i eftermiddag sammen med Christian

- Jeg vil præsentere baggrundsviden omkring de 3 emner
- Der kommer efter hvert emne et dias med "udfordringer" og "spørgsmål"
- Christian deler jer i 3 grupper med hvert et emne
- **Lad som om i er driftsleder i en given besætning, og skal håndtere udfordringerne og implementere løsninger blandt medarbejderne**
- Jeg vil meget gerne have jeres input til det videre faglige arbejde i SEGES Gris ;-)
- luh@seges.dk

Aldersfordeling i besætningen/udskriftningsprocent

Målet er 3,5 kuld i gennemsnit

Fokus skal være på poltene – “fra fødsel til første faring”

Den perfekte polt ved løbning:

- 140-160 kg
- 32-34 uger gammel
- Min. 14 mm rygspæk
- Ensartede klove
- Korrekt benstilling

Øger både kuldresultater og holdbarhed

Sortering af polte

- 30 kg
- 100 kg
- Ved løbning

Forhold der påvirker ben- og klovsundhed:

- Fugtighed og gødningsrester
- Gulv kvalitet
- Belægningsgrad
- Gruppering med andre polte/gylt /søer

Plads – plads – plads

	Lovkrav	Anbefaling
7-30 kg	0,3 m ² /dyr	+20 %
30-50 kg	0,4 m ² /dyr	+20 %
50-85 kg	0,55 m ² /dyr	0,75-1,0 m ² /dyr
85-110 kg	0,65 m ² /dyr	1-1,5 m ² /dyr
110 kg +	1 m ² /dyr	1,5-2,0 m ² /dyr

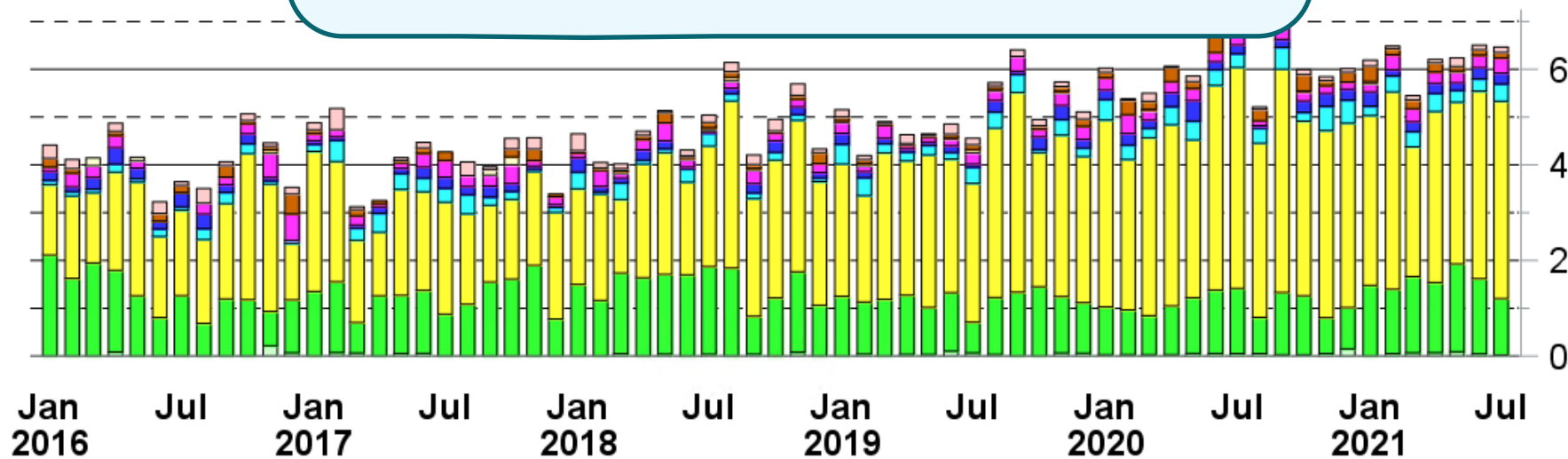
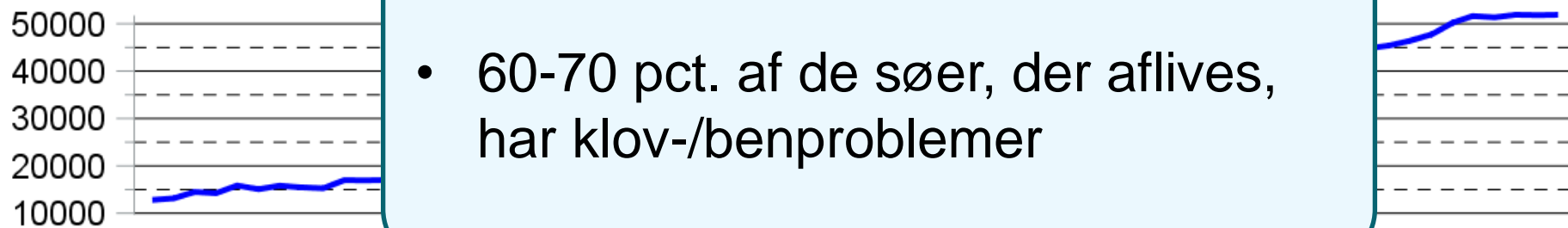

Udfordring og opgave

- Ugeholdet fyldes ikke ensartet op
  - Hvordan sikres kontakten mellem de ansvarlige for polteholdet og løbning af polte og søer til ugeholdet?
    - Hvordan sikres tidlig udvælgelse af søer, der ikke kan klare et kuld til?
    - Hvordan sikres det, at det rigtige antal polte gives Altresyn/"brunststyres"?
- Kvaliteten af polte er ikke altid tilfredsstillende
  - Hvordan sikres en løbende korrekt styring af tilvækst, gode ben og klove og brunst?
  - Hvem i besætningen tager ansvar for hele poltens liv?

Sygdomskoder – aflivede søer

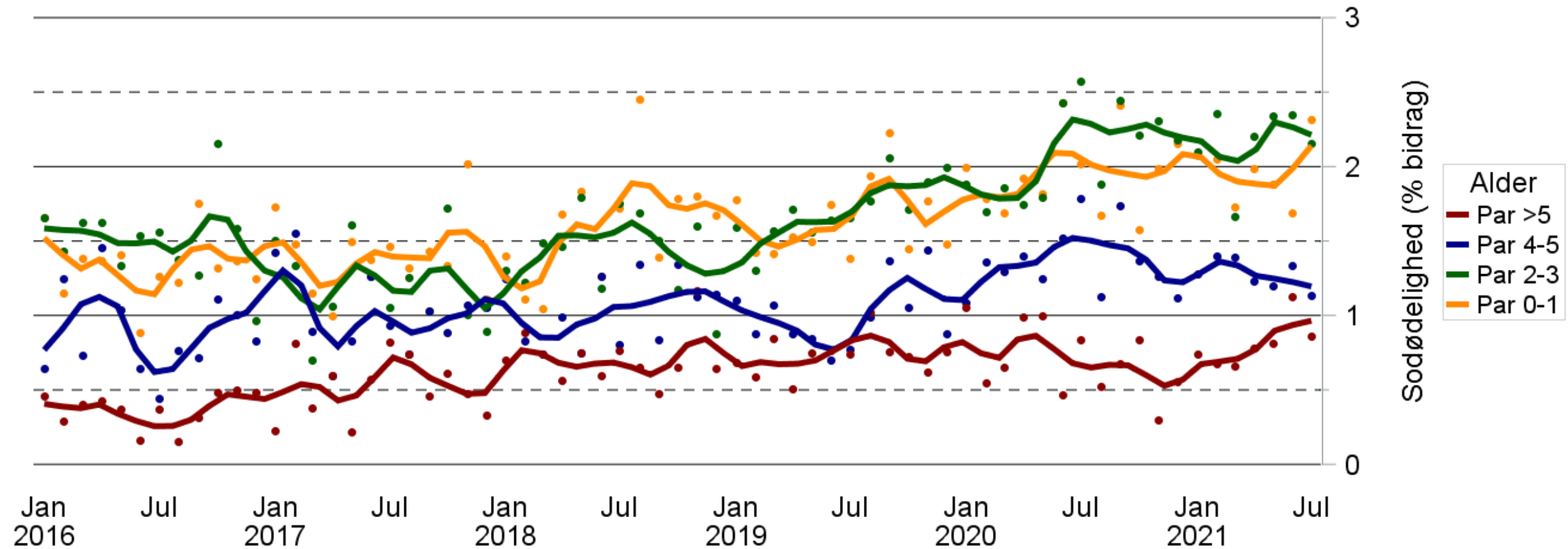
Årssøer

Sodødelighed (% bidrag)

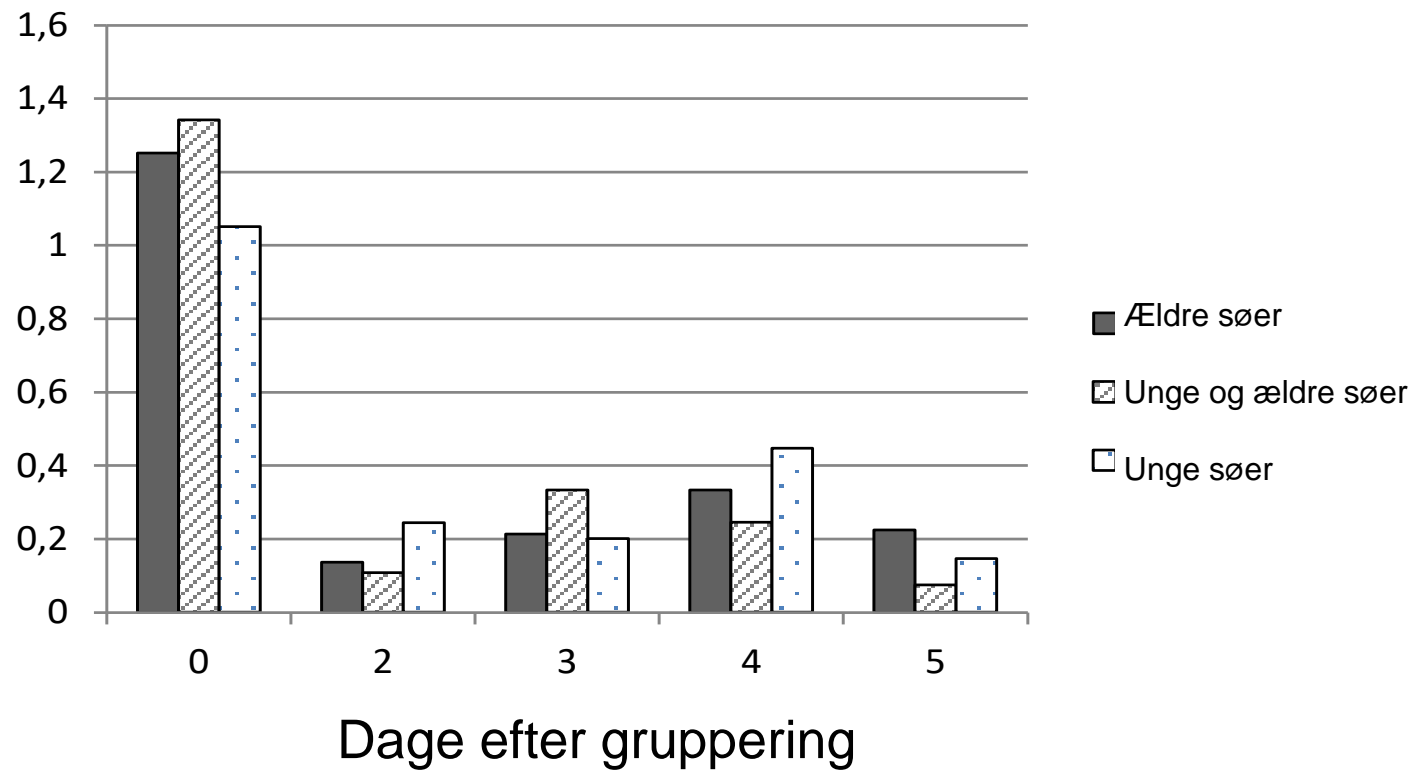

Fordeling af aflivede dyr ift. kuldnummer (paritet)

Gruppering af søer, halthed og tilsyn

Konfrontationer

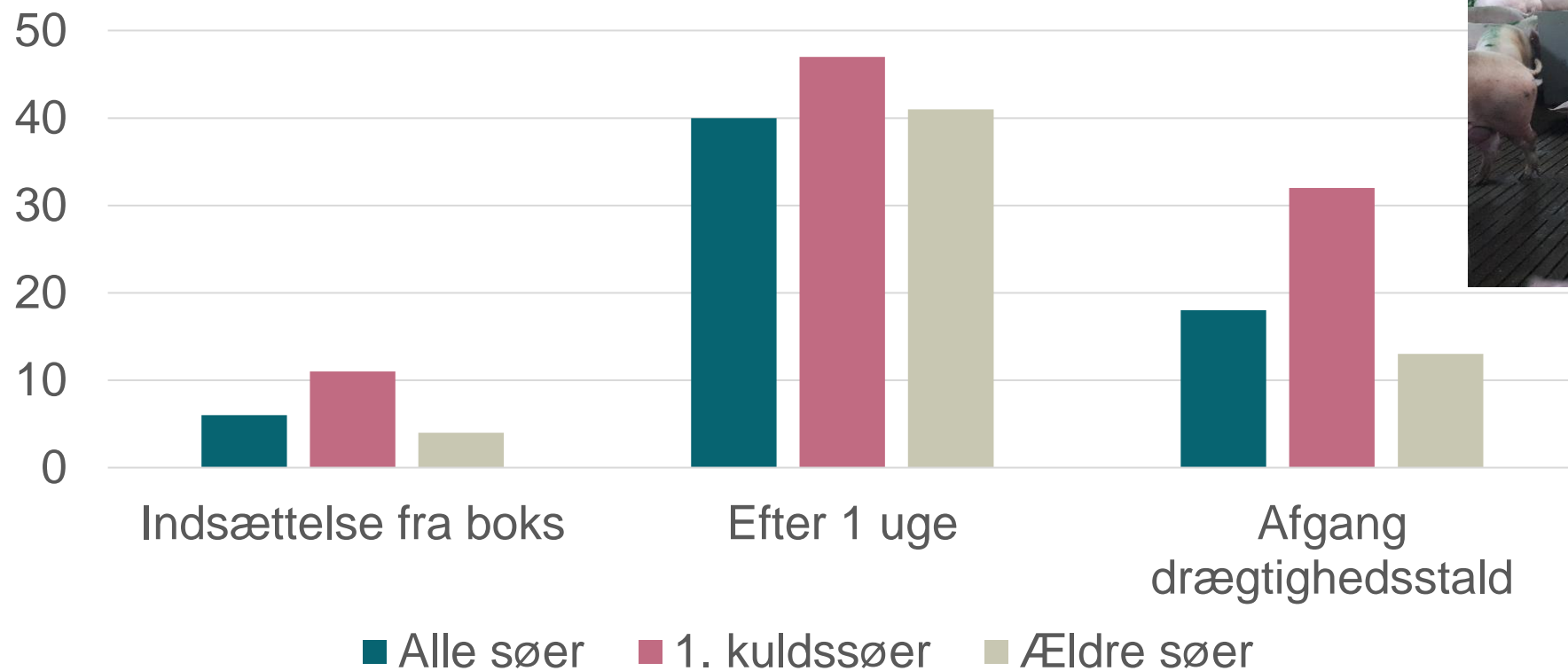

Dannelse af rangorden kan være voldsom, men er nødvendig

Pct. halte søer i drægtighedsstalden

Smertelindring ved indsættelse gav ingen effekt

Medd. 1232

Sammenhæng mellem fodringsprincip og sodødelighed

Ved alle fodringsprincipper kan der opnås en høj sooverlevelse

- Management er af afgørende betydning
- Stabile grupper
- Individuel fodertildeling

Gruppering af gylte og søer

- Afklare adgang til knappe ressourcer
  - Foder, gode liggepladser, vand
  - Ældre søer ofte højt rangerende
- Rifterne på søernes skuldre "normalt"
  - Rifter/bid andre steder skyldes andre problemstillinger
- Pladsforhold har indflydelse på varighed af rangkampe
  - Flugt skal være nemt for den vigende so
- Skridsikkert gulv så udskridning undgås
  - Overbrusning, dybstrøelse

Gruppering af gylte og søer

- Helst opstaldning i stabile grupper
  - Alternativt semi-stabile grupper
- Gylte indsættes 1-3 dage før søerne i stabile grupper
  - Gylte grupperes inden indsættelse i dynamiske grupper
- Gylte opstaldes separat i stabile / semi-stabile grupper
- Gode liggepladser til alle dyr i stien
  - Lave liggevægge

Det daglige arbejde i drægtighedsstalden

- Svineri på det faste gulv fjernes efter behov
  - Så langt væk fra lejet som muligt
- Kontrol af, om alle søer æder deres ration
- OBS-søer opmærkes til det egentlige tilsyn
- Søer med alvorlige udfordringer håndteres
  - Brækket ben, overfaldet

Det egentlige daglige tilsyn er en selvstændig arbejdsopgave

- Alle søer skal ses i bevægelse hver dag
  - 90 pct. af alle behandlinger skyldes ben- og klovproblemer
- Vær to om opgaven!
- Ekstra fokus på gylte samt stier med nygrupperede dyr
- Halm får søerne til at rejse sig
- Systematik og klare aftaler
  - Besætningsdyrlægen
  - OBS-søer skal følges de næste dage
  - Journal / opmærkning af behandlede søer
- Flytning af alvorlige tilfælde til sygesti

Placering af sygestier – det skal være nemt!

- Lovkrav om 2,5 pct. pladser
- Anbefaling er 3-5-10 pct. pladser

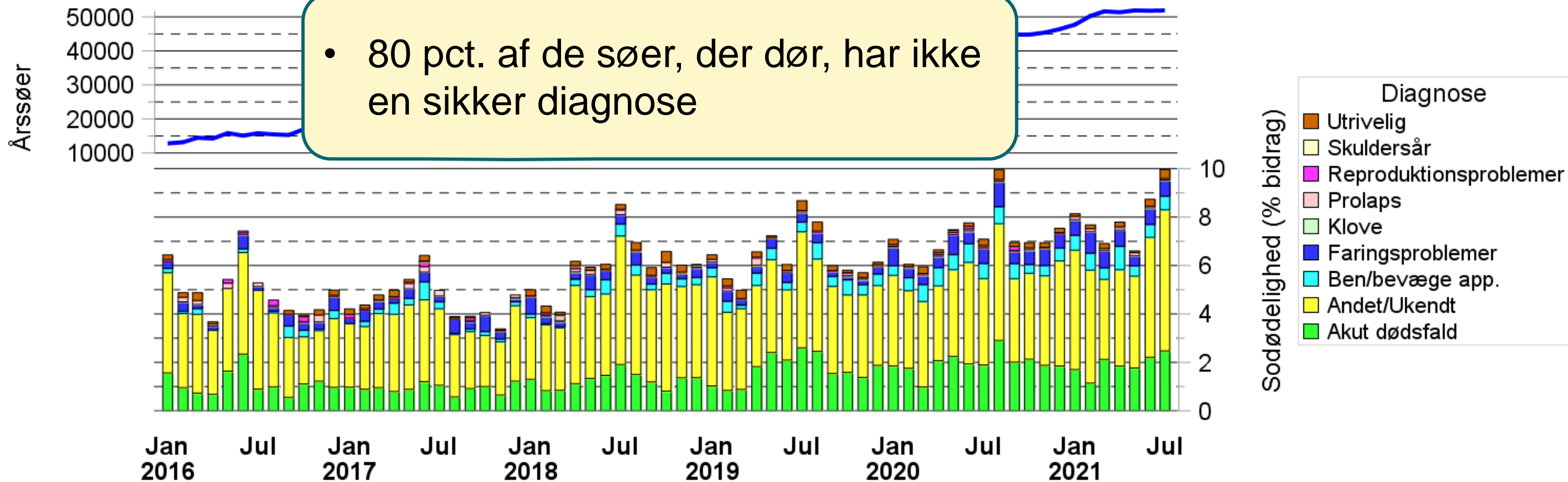

Udfordring og opgave

- Øget frekvens af halte – især unge søer – omkring gruppering
  - Hvordan kan det forebygges?
- Halte søer findes ikke rettidigt
  - Hvordan skal det daglige tilsyn tilrettelægges, så der kommer fokus på de rigtige dyr?
  - Hvordan træffes de rigtig beslutninger?
- Video på [seges.tv](https://www.seges.tv)

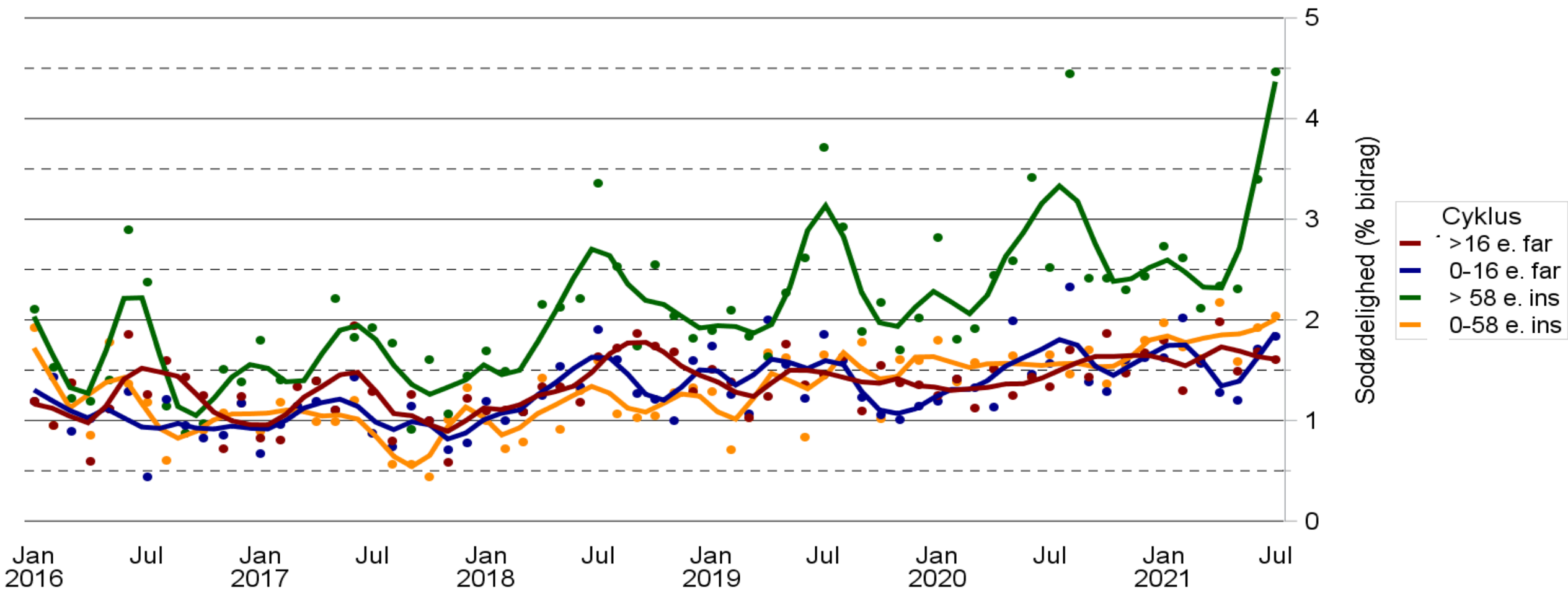
Sygdomskoder – selvdøde søer

OBS. stigning omkring 2018 skyldes flere besætninger indgår, der har høj dødelighed

Fordeling af selvdøde dyr ift. cyklus

OBS. stigning omkring 2018 skyldes flere besætninger indgår, der har høj dødelighed

Forebyg varmestress

Tiltag for at reducere antallet af selvdøde søer

- Fodring omkring faring (hyppighed, energi til faring, foderhygiejne)
- Faringsovervågning/-hjælp (tilbageholdte og rådne fostre)
- Køling i varme perioder (varmestress) (overbrusning, øget luftskifte, lav belægningsgrad)
- Struktur i foderet (mavesår)
- Rent korn og halm uden toksiner (angreb af aksfusarium i marken)

Aksfusarium i marken og rensning af korn

- Kernen angribes ved blomstring (varme, fugt)
- Forfrugt skal overvejes, pløjefri dyrkning øger risikoen
- Vigtigt med optimale forhold ved høst og hurtig tørring/nedkøling
- Aggressiv rensning 3 gange (urenheder, små kerner)
- Øget fokus på hygiejne i foderlade, -anlæg og krybbe
- Halm hjemtages "hurtigt" og tørt

Udfordring og opgave

- Vi ved ikke alt omkring selvdøde søer, men en del kan forebygges
  - Hvordan sikres samarbejdet med markfolkene (faglig opmærksomhed)?
  - Hvordan kan søer tilgodeses om sommeren i drægtigheds- og farestalden?
  - Hvordan gør man forholdene bedre for soen lige før og under faring?
- Video på seges.tv

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra
SEGES Svineproduktion på
www.svineproduktion.dk

 [facebook.com/SEGES Gris](https://facebook.com/SEGES_Gris)